

Hollywood blaast nieuw

Bestseller en kaskraker 'The Help' toont het leven

Mc Dade's Food Store in Jackson was ooit een filiaal van de Jitney Jungle. Hier mochten zwarten niet binnen.

Aan het Greyhound busstation in Jackson werden in 1961 Freedom Riders opgepakt 'wegens het verstoren van de openbare orde'.

Wist je dat Walen andere ziektes hebben dan wij Vlamingen? Ziektes waarmee je liever niet besmet wordt. Zou het daarom geen goed idee zijn om in openbare gebouwen aparte toiletten -voor Walen bij voorkeur buiten- te voorzien? Maar hoe kunnen we in godsnaam die Walen eruit pikken? Hen kennende zullen ze wel proberen om toch onze toiletten te gebruiken. Of kunnen we de WC-madam vragen om iedereen 'schild en vriend' te laten zeggen? Omslachtig dat wel, maar we moeten iets doen om ons land te redden.

Wellicht lees je met verbijstering bovenstaande regels. In de zuiderse staten van Amerika was dit soort herspinstels nog geen halve eeuw geleden het gedachtengoed dat bij de meerderheid van de blanke bevolking leefde. Daar was het subject van de haat de zwarte bevolking. Makkelijk herkenbaar. Liet zich vlot in wetten schrijven. Zwarte dienstmeiden waren goed genoeg om voor blanke kinderen te zorgen maar mochten niet dezelfde toiletten gebruiken. En net deze sanitaire problematiek vormt één van de sleutelmomenten in 'The Help', die deze week in avant-première gaat op het Filmfestival Gent. Tegen de achtergrond van de Freedom Riders en kruistochten van Martin Luther King en Medgar Evers zie je het Mississippi van de jaren '60 door de ogen van de zwarte dienstmeiden. Vrouwen die blanke kinderen opvoedden en naarmate het kind opgroeide hun moederrol omgeschakeld zagen naar 'eigendom'. Een verhaal vol ellende en hu-

mor, hoop en angst, dromen en berusting, moordpartijen en overlevingsdrang, vriendschap en haat. Een pracht van een film, gebaseerd op de gelijknamige roman van Kathryn Stockett, in het Nederlands uit bij Mistral Uitgevers onder de titel 'Een keukenmeidenroman'. De Zondag trok naar Jackson, Mississippi, om te zien hoe de desegregatie na een halve eeuw verteerd is.

SLECHTSTE VAN DE KLAS

In de statistieken van de Verenigde Staten van Amerika bengelt de staat Mississippi steeds onderaan. "We zijn de domste staat, de armste staat, de dikste staat... Maar we doen er iets aan", luidt het. De staat Mississippi investeert bijvoorbeeld zwaar in armoedebestrijding en subsidieert programma's als de Mississippi Children's Home Services. Deze instelling vangt kinderen met problematische gezinssituaties of karakterieële stoornissen op en bereidt ze via onderwijs en sociale vaardigheden voor

op een leven in een normale gezinsomgeving. Hier worden ze weerbaar gemaakt voor de lokroep van de moderne maatschappij. Nee leren zeggen, want 'one thing we can't recycle is wasted time' luidt de slogan op de schoolmuur. Vorig jaar passeerden 21.000 jongeren door de diensten van deze non-profitorganisatie. Maar wat heeft Mississippi hen te bieden? Zware industrie is er niet. Geen indrukwekkende skylines in deze staat, wel uitgestrekte velden. Het platte-

De twee pijlers van het toerisme in het Mississippi van vandaag zijn blues en de Human Rights Movement

land regeert. Dat de roman 'The Help' in de bestsellerslijst kwam en de bioscoopfilm daarbovenop de kassa doet rinkelen, zijn godsgeschenken voor Mississippi. Sinds kort lopen de scripts goed binnen bij de filmcommissie van de staat. Vooral voor horrorfilms want er zijn hier nogal wat angstaanjagende hoekjes in Mississippi. Ook de toeristische sector grijpt deze kans met beide handen.

WORKING FOR THE WHITE MAN

'The Help' speelt zich af tegen de achtergrond van de Human Rights Movement, naast blues één van de pijlers van het toerisme hier. Beiden vonden hun oorsprong (onrechtstreeks) op de katoenvelden. Links en rechts zie je ze nog liggen. Hele velden met het wit goud dat bepaalde (blanke) families steenrijk maakte. Maar katoen moest worden geplukt. Hiervoor had de katoenboer zwarte werkers in dienst. Op het einde van de dag moest zo'n katoenplukker zeventig kilogram van het vederlicht goedge op de teller hebben staan. Dat waren zowat 10.500 buigbewegingen per dag, leren we in het B.B King museum in Indianola. Ja, ook de 86-jarige blueslegende ontsnapte niet aan de harde wetten van de segregatie. Om al die zwarten aan het werk te houden, riepen de blanken allerlei regels in het leven. Zwarten mochten

Boven: Sylvester Hoover geeft sinds 1999 rondleidingen in Greenwood langs het Little Zion-kerkje en Baptist Town, de zwarte achterbuurt van Greenwood waar Honeyboy en Robert Johnson op de straathoek speelden. "He always played the devil's music".

Rechts: Location manager GERALD Livanway toont aan de North State St. waar er opnames waren voor 'The Help'. De straat ademt de jaren '60 uit, maar toch werd hier nog flink wat getimmerd en geschilderd voor de opnames. Allemaal goed voor de lokale economie.

Links: Het authentieke Little Zion-kerkje uit 1876 even buiten Greenwood deed in 'The Help' dienst als gebedplaats voor de zwarte bevolking. Het is volledig uit hout gebouwd. "De kerk hier is meer dan een gebedsruimte, voor ons is dit een echte gemeenschap", vertelt Sylvester. "Vroeger was de zondagsdienst een lichtpunt in de week van de katoenplukkers, hier kreeg je hoop." Op het kerkhof naast het kerkje ligt Robert Johnson begraven.

leven in Mississippi

van de zwarte dienstmeid in het zuiden van de US in de jaren '60

tot zonsopgang niet op straat lopen. Zwartenvrouwen mochten geen eigen zaak runnen. Als ze geld wilden verdienen, zat er maar één ding op : katoen plukken. *Working for the white man*. Hetzelfde verhaal bij de vrouwen. Zij konden als dienstmeid bij de blanke families werken. Zij mochten wel op straat komen, zij het in hun dienstuniform. Bepaalde winkels zoals de Jitney Jungle in Jackson waren 'whites only' maar de zwarte dienstmeid mocht er binnen, in haar dienstuniform, in opdracht dus van de blanke dame.

MISSISSIPPI IN DE HOOFDROL

In het noorden van de States hadden ze het niet zo begrepen op die onderdrukking en de Human Rights Movement kreeg stilaan vorm. De zogenaamde Freedom Riders trokken vanuit Washington zuidwaarts om er stad na stad te 'bevrijden'. In 1961 werden in Jackson bij het Greyhound busstation 16 Freedom Riders bij hun aankomst gearresteerd wegens 'het verstoren van de openbare orde'. Het prachtige art deco-gebouwtje uit 1937 ligt langs het Mississippi Freedom Trail, een toeristische route langs historische plaatsen die het verhaal van de mensenrechtenbeweging vertelt. Het pand werd door architect Robert Parker Adams opgekocht en gerestaureerd. Hij bracht er zijn architectenbureau in onder. De Freedom Riders werden in de gevangenis gegooid, gescheiden volgens huidskleur. De Human Rights Movement probeerde die segregatie te doorbreken door niet langer borgtocht te betalen, maar de gevangissen te overbevolken. Dan

kon de ordehandhaver niet anders dan blank en zwart samen op te sluiten. Maar het mocht niet baten. De zwarte betogers werden uiteindelijk opgesloten in paardenstallen in een nabijgelegen renbaan, in barn 13 langs Mill Street. Vandaag nog te bezoeken. Aan de overkant van de weg staat een verlaten, verroest fabriekspand, de Jitney Jungle Factory, waar de koopwaar van de warenhuisketen geproduceerd werd. De Jitney Jungle –die ook in het boek en de film aan bod komt- is anno 2011 een Mc Dade's Food Store, toegankelijk voor iedereen ongeacht de huidskleur. De gevel van Mc Dade's draagt een muurschilderij uit de jaren '60. "Deze werd door de productieploeg van 'The Help' aangebracht en die blijft zo als herinnering aan de filmopnames. Het is een van de locaties van 'The Help Tour' in Jackson waarbij je langs de diverse opnamelocaties trekt," licht Geral Livanway toe. Hij was de assistant location manager van 'The Help'. In mensentaal, hij zocht als lokale jongeman locaties die de sfeer van het boek oproepen. Want de film zou en moest in Mississippi gedraaid worden. "Mississippi is

"Zwartenvrouwen mochten tijdens de dag niet op straat komen, tenzij om op de katoenvelden te werken"

niet zomaar een locatie voor de film", licht regisseur Tate Taylor toe. "Het is een essentieel onderdeel van de film. Je kan die sfeer niet creëren in

de buitenset van een filmstudio." Taylor kan het weten, want hij groeide net als auteur Kathryn Stockett op in Jackson. Alhoewel er heel wat gefilmd werd in de hoofdstad van Mississippi, was de productieploeg compleet weg van het stadje Greenwood dat enkele kilometers verderop ligt.

Hier kregen ze het Jackson van de jaren '60 op een dienblaadje gereserveerd. De tijd stond er eventjes stil. Een eeuw of zo. Dat het hele Hollywoodcircus hier voor enkele weken zou neerstrijken, zorgde voor het nodige kippenvol. Er is niet alleen de kans dat je een moviestar tegen het lijf loopt, er is ook de economische boost die zo'n productie met zich meebrengt. Catering, logies, decorbouw, horeca, ... En natuurlijk het toerisme dat op de film volgt. Want hier loop je zowat letterlijk in de film rond. Het authentieke houten kerkje uit 1876, de riante landhuizen van de

blanke rijken, de achterbuurten waar de dienstmeiden woonden, ... Je kan als toerist in Greenwood bijvoorbeeld The Aluvian-experience beleven : overnachten in een modern designhotel, toeren langs de filmlocaties en je krijgt de roman en een heerlijke chocoladecake cadeau ! Zonder Minny's geheime ingrediënt evenwel. Over koken gesproken : hier bevindt zich ook het kloppend hart van Viking, de keten van keukengerei. In de plaatselijke Viking Cooking School kan je er de zuiderse lekkernijen onder de knie krijgen : zelfs zonder frituur !

BAPTIST TOWN

Maar Greenwood is ook de stad waar Baptist Town ligt, waar Hollywoodster Morgan Freeman geboren is. Een wijk vol kleine houten huisjes waar er ooit 10.000 zwarten woonden, nu nog zowat 600. Een achterbuurt aan marker 80 van het Mississippi Blues Trail. Hier speelden de blueslegende Robert Johnson en Honeyboy op straat. "Na zonsopgang," vertelt Sylvester Hoover (54). Sinds 1999 geeft de lokale kruidenier er gidsbeurten. "Tijdens de dag mochten 'black peoples' niet op straat komen. Deze kruidenierszaak was in handen van een blanke. Als hij een zwarte over straat zag lopen, belde hij de politie. De zwarten moesten dus via de achtertuintjes sluipen om bij elkaar op bezoek te gaan. Zwartenvrouwen mochten geen Coca Cola drinken, we zouden 'oncontroleerbaar' worden. De spoorweg die ons scheidt van de stad was geen symbolische grens. We mochten aan de overweg niet oversteken, dat was enkel voor blanken.

We moesten 200 meter verder over de rails lopen om in Johnston Street te raken. Daar kwamen op zaterdagavond wel 20.000 zwarten samen. Overall hoorde je blues op straat. Memphis heeft deze sfeer gekopieerd naar hun Beale Street." Johnston Street ligt er anno 2011 verlaten bij. Leegstand alom. Maar er wordt aan gewerkt. "200.000 dollar aan straatverlichting en voetpaden om de winkels weer naar hier te lokken", preciseert Sylvester. "Onvoorstelbaar. Wat je niet zou kunnen doen met dat geld." Ook de filmproductie van 'The Help' deed een flinke duit in het zakje om nieuw leven in Baptist Town te blazen. Sylvester kan niet wachten tot de centen in 'zijn' verpauperde wijk gepompt worden. Maar er zal meer nodig zijn dan wat dollars om hier ietwat te doen bewegen. Eerst moet de mentaliteitswijziging die in de jaren '60 van de vorige eeuw gepredikt werd volledig doorgedreven worden. Tot op vandaag is de scheiding van rassen nog voelbaar. Sylvester verwoordt het sterk in zijn typisch Zuiders slepende accent : "No sir, some things will never change. It are not alle bad peoples. But there are still peoples like in 'The Help'."

(Lieven Mathys/foto's mlt)

'The Help', nu woensdag 12 oktober op het Filmfestival Gent. Vanaf januari 2012 in de bioscoop.
'Een keukenmeidenroman' van Kathryn Stockett is uit bij Mistral Uitgevers.
Info Mississippi : www.visitmississippi.org

Mississippi is een staat vol extremen : van riante landhuizen tot zogenaamde shotgun houses in de achterbuurten. De huisjes hebben hun naam niet gestolen, jaag een kogel door de voordeur en die gaat sowieso door de achtergevel. Hieronder zie je het huisje dat in 'The Help' gebruikt werd als thuis van dienstmeid Minny.

Rechts : Johnston Street is maar een schim van de straat die ze ooit was. Op zaterdagavond kwamen hier tot 20.000 zwarten luisteren naar de blues straatmuzikanten. Op vandaag is het een verlaten weg kreunend onder de leegstand.

